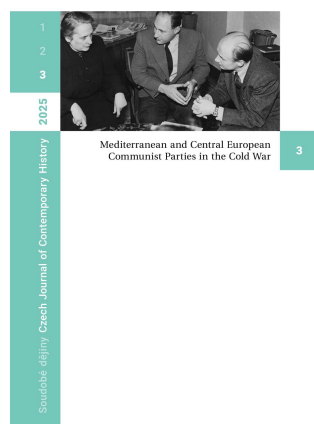

Format de citation

Češík, Vojtěch: Rezension über: Pavel Zona, Češi a Slováci v bývalé Jugoslávii a jejich zapojení do bojů ve II. světové válce a obnovy poválečného Československa, Praha: Powerprint, 2018, in: Soudobé dějiny, 2020, 3/4, S. 762-763, <https://recensio-stag.lorax.syslab.com/r/34562022a7ae481dac6577ee5a480920>

copyright

Cet article peut être téléchargé et/ou imprimé à des fins privées.
Toute autre reproduction ou représentation, intégrale ou substantielle de son contenu, doit faire l'objet d'une autorisation (§§ 44a-63a UrhG / German Copyright Act).

zatčení v listopadu téhož roku. Za svoji ilegální činnost byl odsouzen k trestu odnětí svobody na osmnáct měsíců a tento trest si odpykal v uranových dolech na Jáchymovsku. Po svém propuštění žil Holec v Žatci a mimo jiné se aktivně zapojil do činnosti různých organizací sdružujících volyňské Čechy. Zemřel 17. března 2018 ve vojenské nemocnici v Olomouci.

Právě z doby služby v 1. československém armádním sboru (konkrétně Holec sloužil nejprve jako náčelník štábu a poté jako písař u 3. čs. ženijního praporu) pochází většina editovaných deníkových záznamů. Jak zmiňuje Štěr v ediční poznámce, jsou Holcovy záznamy zajímavé především v tom, že informace o bojových operacích většinou přenechávají místo vojenské každodennosti. Holec často popisoval své zážitky mimo službu (výlety do okolí, návštěvy přátel, psaní dopisů), pozornost věnoval i místům navštíveným při postupu jednotky či údajům o počasí. Zaznamenával si také své pocity a názory v souvislosti s aktuálním děním, ať už se jednalo o očekávání konce války, či například v očích autora pokleslou morálku obyvatel osvobozené Prahy. Zvláštní místo v denících zaujímá sledování vztahů Čechů a Němců v poválečném Československu a v neposlední řadě Holec ve svých denících reflektuje i otázky poválečné repatriace volyňských Čechů a své obavy z možného přesunu do Sovětského svazu.

V publikaci nechybí seznam hodnotit a významání udělených Holcovi, jmenný rejstřík, seznam použitých zkratk a také závěrečný soupis pramenů a literatury. Nezbyvá než dodat, že celá kritická edice je provedena velmi precizně. Především oceňuji, že si editor dal práci s dohledáváním osob zmíněných v deníkových záznamech, a kde to bylo možné, doplnil k nim stručný biografický medailonek. Podobně revidoval i geografické názvy, které nejen upravil do správného

tvaru (pokud byly v původním textu uvedeny chybně), ale také k nim připojil současné názvy. Celá práce prošla důkladnou redakcí, v textu se až na zanedbatelné výjimky nevyskytují překlepy ani chyby. Publikaci *Člověk se srdcem na dlani* tak může uvítat každý zájemce o dějiny československé zahraniční armády za druhé světové války a své čtenáře si jistě najde i mimo odbornou veřejnost.

Vojtěch Češík

ZONA, Pavel: *Češi a Slováci v bývalé Jugoslávii a jejich zapojení do bojů ve II. světové válce a obnovy poválečného Československa*. Praha, Powerprint 2018, 100 s., ISBN 978-80-7568-078-5.

Vojenský historik Pavel Zona, který do minulého roku působil na Fakultě vojenského leadershipu Univerzity obrany v Brně, zpracovává v této útlé monografii celkem opomíjené téma z československých vojenských dějin, a to zapojení českých a slovenských krajanů do bojů na území okupované Jugoslávie v období druhé světové války. Autor se problematice tohoto druhu věnuje dlouhodobě, za ostatní lze zmínit dílčí studie pojednávající o 1. československé partyzánské brigádě Jana Žižky z Trocnova.

Čtyři hlavní kapitoly knížky charakterizují jejich názvy: „Češi a Slováci na Balkáně“, „Češi v národněosvobozovacím boji národů Jugoslávie v průběhu druhé světové války“, „Slováci v národněosvobozovacím boji národů Jugoslávie v průběhu druhé světové války“ a „Reemigrace“. Cenné je, že autorův výzkum je z valné části postaven na studiu archivních pramenů soustředěných na území bývalé Jugoslávie; především se jedná o archiv Muzea Vojvodiny v srbském Novém Sadu a Archiv Svazu Čechů Republika Chorvatsko v chorvatském Daruvaru. Doplnující

rešerše autor provedl i v domácích archivních institucích, konkrétně ve Státním okresním archivu ve Znojmě.

Je třeba vyzdvihnout, že bojovou účast Čechů a Slováků žijících na území Jugoslávie autor zasazuje do širších souvislostí. Čtenář tak získává stručnou a přehlednou formou představu o okolnostech, za nichž česká, resp. slovenská menšina na tomto území vznikla a jak se posléze vyvíjela a působila. Stručně nastíněny jsou dějiny českého a slovenského osídlení na území Slavonie a Vojvodiny od 18. století, včetně exkurzů k sociálnímu a spolkovému životu; etnický vývoj obou oblastí je zde velmi krátce shrnut dokonce už od antiky. Největší část knihy však pochopitelně zaujímá období druhé světové války, konkrétně zapojení Čechů a Slováků do bojů v řadách jugoslávské Národněosvobozenecké armády (NOA). Pozornost je tedy věnována především českým (Československý prapor, resp. brigáda) a slovenským (Jánošíkova rota, Slovenská brigáda) jednotkám vzniklým v rámci NOA, opominuta ale

není ani činnost krajanů v jiných jugoslávských jednotkách. Celý přehled pak uzavírá kapitola věnovaná poválečné reemigraci Čechů a Slováků z bývalé Jugoslávie. Autor sleduje její cesty v jednotlivých letech třetí republiky (1945–1948) a mimo jiné líčí mnohdy složité vyjednávání Svazu Čechů v Jugoslávii s československými úřady.

Publikaci doprovází několik přehledových tabulek, map a poměrně bohatá obrazová příloha. Některé významné prameny čtenář nalezne v příloze v závěru knihy, kde jsou zveřejněny buď v editované podobě, nebo jako fotokopie. K celkové přehlednosti napomáhá umístění poznámkového aparátu pod čarou a závěrečný seznam zkratk. V publikaci bohužel chybí rejstřík (ať už jmenný, nebo místní), nicméně vzhledem k jejímu nevelkému rozsahu se nejedná o nějak závažný nedostatek a případné vyhledávání v textu tím není výrazněji znesnadněno.

Vojtěch Češík